Venner av Uganda

Uganda-nytt

Informasjonsavis for Venner av Uganda nr. 1 – 2010

Norad sa nei til forberedelse av nytt prosjekt

Norad vil ikke gi VaU penger til å forberede et nytt prosjekt i Uganda. Norad avslo også søknaden om støtte til evaluering av det nåværende VEDCO-prosjektet, men vi får de 580.000 kronene som ligger i avtalen for dette prosjektet. VaU-leder Tore R. Semb er skuffet over avslaget, men ikke overrasket. Han er mest urolig over at Norad vurderer å kutte ut støtten til enkelte organisasjoner. I tillegg er han redd for at byråkratiet skal vokse oss over hodet.

Lederens spalte, side 2

Hva er det med Uganda?

Hva skal man svare når folk spør hva som er spesielt med Uganda? Svaret er ikke enkelt. Men det er noe med naturen og med menneskene. ***Side 6-7***

Bursdagsgave til VaU

Toma Gerrard i Kristiansand fylte år i fjor høst. Da vennene spurte hva hun ønsket seg, ba hun dem gi penger til VaU. ***Side 4***

Kultur for bedre liv

Organisasjonen UHR lærer gatebarn i Kampala sang og dans. Slik kan de unge tjene egne penger og få et bedre liv. ***Side 5***

Innkalling til årsmøte 2010

Tid: **22. mars 2010 kl 18.00**
Sted: **Sagene samfunnshus. Kristiansandsgate 2** (tvers over gata for Sagene kirke).
Ta buss 20, 37 eller 54 til Sagene kirke, eller buss 34 til Gråbeinsletta.

Saksdokumentene blir lagt ut på VaUs webside **www.vau.no**

Dagsorden:

1. Åpning
2. Styrets beretning for 2009
3. Regnskap med revisjonsberetning for 2009
4. Forslag til endring av statuttene *(se side 3)*
5. Handlingsplan for styrets kommende periode
6. Kontingenten for 2010
7. Valg, blant av ny leder og av ny valgkomité
8. Eventuelt

Saker som ønskes tatt opp på årsmøtet, bes meddelt styret innen 10. mars.
Møtet avsluttes med sosialt samvær. Det blir anledning til å kjøpe mat og drikke.

Styret

Lederens spalte

En ny giv

I forrige uke fikk jeg tilskuddsbrevet for 2010 fra Norad, hvor det står at vår søknad om forstudie for et nytt prosjekt og evaluering av VEDCO-prosjektet avslås, men at tilskuddet for 2010 blir på samme nivå som angitt i prosjektavtalen. Dette er skuffende nyheter, men kanskje ikke helt uventet.

Følgende avsnitt i brevet er foruroligende: *«På grunn av en stram budsjett-situasjon og arbeidet med implementering av Norads nye prinsipper for støtte til sivilt samfunn, er Norad i ferd med å vurdere en utfasing av støtten til enkelte organisasjoner».* Sannsynligvis er VaU blant disse organisasjonene. Jeg begrunner dette med vår størrelse, eller mangel på størrelse. Vi er unektelig en av de minste bistands-organisasjonene. Karl H Solberg skriver i en mail: «Vårt fundamentale problem er at vi med vårt oppsett på prosjektforvaltningen kunne ha forvaltet et mange ganger større prosjekt enn det vi har i dag». Dette er utvilsomt situasjonen også for Norads administrasjon. Det er urasjonelt for Norad å ha mange små aktører med hver sine små prosjekt.

Norads «Prinsipper for støtte til sivilt samfunn i Sør» fra mai 2009 setter nye retningslinjer for hvordan bistands-organisasjoner skal arbeide. Jeg legger merke til følgende overordnede føringer:

- *Legge vekt på at mest mulig av virksomheten skal starte og slutte i sør.*
- *Forsøk med nye og innovative støtteformer til sivile aktører i fattige land vil ha som siktemål å styrke lokalt eierskap, øke bistandsaktørenes ansvar overfor sine målgrupper, og i større grad enn hittil få bistand frem til fattigfolk, særlig til dem som bor på landsbygda.*

Det er liten tvil om at VEDCO-prosjektet møter disse kravene, men det vil neppe være tilstrekkelig for en ny søknad til Norad. Vi er simpelthen for små.

Med henvisning til Norads tilskudds-brev for 2010 er det lagt inn krav om at VaU må være registrert i innsamlingsregistret fra 2011, og at det er utarbeidet nye retningslinjer for revisjon gjeldene fra 01.02.2010. Byråkratiet vokser oss over hodet. Det kan bli veldig vanskelig for VaU, som arbeider på fullstendig frivillig basis, å mobilisere de ressursene som skal til. Det ser ikke ut til å være andre muligheter enn enten å samarbeide med andre bistands-organisasjoner, dersom vi skal fortsette med Norad-støttede prosjekt, eller å arbeide som en selvstendig organisasjon uten slik støtte. Vi har god erfaring med drift og finansiering av våre «øremerkede» prosjekt. Eventuelt kan vi igjen se på mulighetene for å få med oss en av de virkelig store norske bedriftene som Yara, Norske Skog og Statkraft. En diskusjon om «veivalget» fremover må igjen tas opp til bred debatt i VaU, og en ny giv må utformes.

Heldigvis er vi nå i den situasjonen at vi godt kan klare oss uten økonomisk hjelp fra Norad, dersom inntektene våre fortsetter slik som de to siste årene. Gaver utgjorde i 2009 nesten tre ganger så mye som kontingent-inntektene. Jeg vil benytte anledningen til å rette en stor takk til alle som har gitt så raust til VaU, og en spesiell takk til arbeidsgruppene som er ansvarlige for de øremerkede prosjektene.

Jeg vil naturligvis også berømme Prosjektkomiteen (PK) som har gjort en meget proff jobb med oppfølging, administrasjon og rapportering i forbindelse med VEDCO prosjektet. Jeg legger merke til at Norads prinsipper fremhever at resultatene av bistandsarbeidet må dokumenteres og rapporteres bedre. Her vet jeg at PK har skåret en tier.

Årsmøtet skal velge nye medlemmer som erstatning for dem som går ut av styret. Jeg er en av dem. Etter seks år som leder begynner en å gå tom for ideer og initiativ, og da er det på høy til å slippe til nye og friske krefter. Det har vært en interessant og fin tid. Jeg har vært heldig som hele tiden har hatt trofaste, hyggelige, flinke og ikke minst dedikerte styremedlemmer.

Til slutt takker jeg alle våre vel 200 medlemmer for den støtten dere gir VaUs arbeid for Uganda.

Tore R. Semb

Forslag til fornyelse av VaUs statutter

Behandles på årsmøtet

Harald Julsrud og Kristine Nordenson Kallset har foreslått noen endringer i Venner av Ugandas statutter. Styret støtter forslaget, og foreslår ytterligere et par små endringer. Hensikten er å gjøre statuttene mer moderne og mer dekkende. Forslaget skal behandles på årsmøtet 22. mars. Blir det vedtatt, vil de nye statuttene se slik ut ***(det som er nytt eller foreslås endret, er angitt med "bold" skrift og kursiv):***

§ 1. FORMÅL

Foreningen Venner av Uganda har til formål å støtte arbeidet for en økonomisk, sosial og kulturell utvikling av Uganda på demokratisk grunn. I dette arbeidet vil foreningen yte humanitær støtte som etter nærmere vurdering finnes hensiktsmessig.

Foreningen vil søke samarbeid med tilsvarende foreninger i andre land.

Følgende utgår: ***Foreningen vil arbeide for at norsk bistand og humanitær hjelp fra organisasjoner kan settes inn i Uganda.***

§ 2. MEDLEMSKAP

Foreningen Venner av Uganda består av personer som **(utgår:** ***har levd og arbeidet i Uganda, eller på annen måte*****)** har spesiell interesse for landet og dets befolkning.

ORDINÆRE medlemmer av foreningen betaler en årlig kontingent. Enkeltpersoner, private firma, foreninger, institusjoner og organisasjoner kan også tegne støttemedlemskap mot å betale en minimum årskontingent.

§ 3. FORENINGENS ORGANER

Foreningen ledes av et styre på fem medlemmer ***og tre varamedlemmer*** som velges på foreningens årsmøte. Styret skal arbeide i samsvar med foreningens formålsparagraf samt etter retningslinjer som foreningens årsmøte fastsetter.

Styret er beslutningsdyktig når minst tre medlemmer er tilstede. Årsmøtet er foreningens høyeste organ.

§ 4. ÅRSMØTE

Ordinære årsmøter avholdes i 1. kvartal og innkalles med minst tre ukers varsel. Ekstraordinært årsmøte holdes når styret ønsker det, eller et mindretall på minst to styremedlemmer eller minst 1/4 av de ORDINÆRE medlemmene forlanger det. Ekstraordinært årsmøte innkalles med minst to ukers varsel. På det ordinære årsmøtet behandles følgende saksliste:

1. Åpning
2. Styrets beretning
3. Regnskap med revisjonsberetning
4. Eventuelle forslag til endring av statutter eller direktiver for styret
5. Handlingsprogram for styret for kommende periode
6. Kontingent
7. Valg av:
    1. ***Leder***
    2. ***Nestleder***
    3. Tre øvrige styremedlemmer
    4. Tre vara***medlemmer til styret***
    5. En revisor
    6. ***To*** medlemmer av valgkomiteen
8. Eventuelt

Valgkomiteen har tre medlemmer; to valgt av årsmøtet, pluss ett oppnevnt av styret. Når årsmøtet skal velge medlemmer av valgkomiteen, er det styret som foreslår kandidater. Valgkomiteen foreslår kandidater til de øvrige valg som skal foretas på årsmøtet.

Fortrinnsvis gjelder ***samtlige valg*** for to år, ***men valgkomiteen kan gjøre avvik, f.eks for å oppnå*** en kontinuitet på minst 2/5 av styret.

Forslag til endring av statuttene må være mottatt så tidlig at de kan utsendes sammen med den ordinære årsmøteinnkallingen. Andre forslag må være styret i hende senest 10 dager før årsmøtet.

Lederen må, for å være valgt, ha oppnådd minst halvparten av de avgitte stemmene.

Dersom noen forlanger det, foretas skriftlig valg.

Endring av statuttene, eller oppløsning av foreningen, krever 2/3 flertall på ordinært årsmøte for å være gyldig.

Stemmerett på ordinære og ekstraordinære årsmøter har alle som er ORDINÆRE medlemmer av foreningen, jfr. § 2.

§ 5. OPPLØSNING

Oppløsning av foreningen krever 2/3 flertall på ordinært årsmøte for å være gyldig. Eventuelle midler i foreningens eie ved oppløsningen skal tilfalle en eller flere humanitære organisasjoner som arbeider for eller i Uganda

Toma (Tora Margrete) Gerrard er en av dem som har gitt fødselsdags-gaven til VaU.

En gave til Toma ble en gave til VaU

I november i fjor fylte Toma Gerrard i Kristiansand 75 år. – Hva ønsker du deg til fødselsdagen? spurte venner og familie. – Penger til Venner av Uganda, svarte Toma. Dermed gikk det 10.000 kroner inn VaUs gavekonto.

Den 29 år gamle helsesøsteren Tora Margrete Gerrard, best kjent som Toma, var med i den første gruppa fra det norske Fredskorpset som reiste til Uganda i 1963. Da hadde hun lenge ønsket seg til Afrika. Hun utdannet seg først til sykepleier og tok deretter helsesøsterskolen. Så dro hun til Frankrike og lærte seg fransk.

– Jeg hadde utferdstrang, og jeg syntes Afrika var slik et svært og spennende kontinent. Jeg tenkte hele tiden på Vest-Afrika, og derfor ville jeg lære fransk. Men så dukket dette med Fredskorpset opp, og da ble det Uganda i stedet, sier hun.

Først ble Toma utplassert i Lira. I Folkevogn-boble dro hun ut på bygda for å vaksinere barn. Hun fant en passende plass å parkere, gjerne under et tre, og så var det å få sterilisert sprøytene før vaksineringen. De måtte kokes, og Toma husker godt hvilken jobb det var å få pumpet opp parafinapparatet slik at hun kunne koke sprøytene.

Britene ga kultursjokk

Om det var et kultursjokk å komme til Uganda?

– Tja, nei, det største kultursjokket var møtet med britene, smiler Toma.

→

De britene hun møtte i Lira virket lite interessert i å bli kjent med ugandere. De holdt seg mest for selv og omgikkes hverandre og andre hvite.

– Det var en klubb for europeere i Lira, og britene ville at også vi fra Fredskorpset skulle være med der. Samtidig jobbet de på sykehuset jeg var knyttet til. Det ble for tett, sier hun.

Hun var ikke interessert i å ha sosial omgang med bare hvite. Etter ett år fikk hun nok og flyttet til Jinja, en større by hvor det sosiale presset fra hvite europeere var mindre. Toma jobbet som helsesøster i Jinja i ytterligere ett år før hun reiste hjem til Kristiansand.

– Det ble jo et slags kultursjokk å komme hjem igjen også! Jeg dro en tur til Japan, Hong Kong og Thailand med min bror før jeg begynte i jobb som helsesøster i Kristiansand, forteller hun. Her ble det etter hvert giftermål og tre barn.

Gjensyn

Da Venner av Uganda ble stiftet, meldte hun seg inn og har vært medlem siden. Men noe nytt besøk i ”Afrikas perle” ble det ikke før en gruppe VaU-medlemmer reiste sammen i 1994. Da var Toma og tre andre deltakere fra den første fredskorpsgruppa med.

– Det var veldig fint å reise med flere tidligere Uganda-farere og oppleve gjensynet sammen med dem. Og det var morsomt å komme tilbake. Mye var forandret på 30 år, det hadde jo vært borgerkrig og uro siden vi var der. Og vi kunne vi ikke besøke Lira på grunn av krigshandlinger, forteller Toma.

Forlengelse av Uganda-tiden

– I mange år har jeg hatt gleden av å jobbe som helsesøster for nye flyktninger og asylsøkere i Kristianssand. Det har vært spennende, utfordrende og veldig moro. Tenk å komme i kontakt med så mange forskjellige folk fra store deler av verden! Jeg har vært heldig. En kan kanskje si at det på en måte har vært en forlenging av tiden i Uganda,

Toma Gerrard er VaUs eneste medlem i Kristiansand. Det blir litt for langt å dra på medlemsmøter i Oslo. Men hun er altså en av flere VaU-medlemmene som har ønsket seg bidrag til foreningen i fødselsdags-presang. Det er styret i foreningen glad for.

Tekst og foto Bodil Bakken

Ekte dansegleder hos ungdommer ved UHR i Kampala, der Milton Wabyona (til høyre) er daglig leder.

Sang og dans gir gatebarn i Kampala en bedre framtid

VaU støtter nå Uganda Heritage Roots (UHR). Dette er en ideell organisasjon som hjelper gatebarn i Kampala. UHR ble startet i 2003 av Milton Wabyona, og i VaU er det Hildur Haveland som er ildsjelen.

UHR gir de fattigste barna et sted å bo, mat og skolegang. Organisasjonen jobber med å endre barnas holdninger og med å skape en sosial trygghet, slik at de holder seg borte fra tigging, tyveri og narkotikamisbruk.

På lengre sikt ønsker UHR å gi ungdommene mulighet til å tjene egne penger, og her satser organisasjonen på ugandernes egen kultur. De tidligere gatebarna får opplæring i tradisjonell musikk, sang og dans. Meningen er at de skal kunne opptre på ulike tilstelninger, for eksempel i brylluper, og slik skal de tjene penger og etter hvert klare seg selv.

Støtten til UHR formidles gjennom **VaUs gavekonto: 0539 16 80770**. De som vil gi penger, må merke giroen UHR.

Uganda i mitt hjerte

Det er en nesten absurd scene: Et par ørner sitter i Victoriasjøen og kjøler beina sine. Rundt dem spaserer hvite hegrer og andre vadefugler, som med jevne mellomrom dukker hodet ned i vannet etter mat. Noen meter fra stranda sitter en flokk brune ørner på gjerdet rundt en havnehage. Der går to vakre, glinsende, brune hester og et blakt esel. Av og til slippes alle tre ut og raser over plenen med en liten terrier i hælene.

Scenen utspilte seg på Bulago Island i 2004, under mitt tredje besøk i Uganda, og slik beskrev jeg opplevelsen i en reisereportasje for NTB. Jeg besøktet den bittelille øya i Victoriasjøen sammen med Kari Vetlesen. Bulago Island ligger 45 minutters båttur fra Munyonyo, eller litt kortere med småfly fra Entebbe. På internett **(bulagoisland.com)** ser jeg at eierne nå tilbyr både muligheter (*location*) for filminnspillinger og hyttetomter.

Det er ni år siden jeg besøkte Uganda – og Afrika – for første gang. Jeg reiste sammen med blant andre daværende VaU-leder Einar Berntsen og styremedlem Kari Vetlesen. Egentlig var dette jobb, jeg skulle lage reportasje om VaUs arbeid i Uganda for lettlestavisen Klar Tale.

Det føltes aldri som noen skikkelig jobb – det var bare en eneste stor opplevelse fra ende til annen. Jeg ble hekta, og mindre enn ett år senere var jeg tilbake som turist, med luksus-safari til Lake Mburo nasjomalpark som høydepunktet. Senere er det blitt flere feriereiser.

– Hva er det med Uganda? spør noen. Og svaret? Tja, det kan være så mangt. Det er så mye man kan fortelle. Om natur og landskap: som de frodige, grønne åsene rundt kratersjøene ved Ndali Lodge. De tørre, glovarme "viddene" og savannen i Murchison Falls. Eller selve fossen og den stilleflytende Nilen nedenfor. De ruvende Rwenzori-fjellene. Om dyr og fugler: Uganda-kober, oribier, vevere, ørn, king fisher, colobus-aper, bøfler, flodhester i soloppgang og -nedgang, et krokodillebarn flytende på en seng av en eller annen vegetasjon i Lake Mburo. Om jungelen, med stillheten, og med sjimpansenes fjerne brøl på inn- og utpust.

Eller er det menneskene? De som møter oss med vennlighet, humor, verdighet og ro. Som tar din hånd i begge sine og sier "You are most welcome" og høres ut som de virkelig mener det.

Spasertur ved Semliki Safari Lodge.

Ja, dette er det med Uganda! Og enda er det så mye mer. Det så mange bilder, både i mitt indre, på papir og i pc-en, og det er så mange inntrykk og minner å hente fram når kulda biter i kinnene her hjemme:

Som den lille gutten ved det uimotståelige navnet Shining Bright. Eller mannen på kafeen med det viskelær-seige kjøttet i Kynejojo, han som på uklanderlig Oxford-engelsk kom med følgende regle:
– En mann som ikke drikker, er et lam. En mann som drikker og blir full, er en tosk. En mann som drikker og beholder vettet, er en løve. Jeg er en løve!

Og så er det vaktmannen i Hoima, som fulgte oss hjem til hyttene våre, væpnet med tre piler med jernspiss og en bue.

– Hva skjer med den som blir skutt? spurte jeg.

– Han vil trenge en operasjon, svarte mannen.

→

En av hyttene på Bukago Island. Det ble i varmeste laget på soverommet i andre etasje.

Over:
Barn ved Ndali Lodge, i nærheten av Fort Portal.

Til venstre:
Et vanlig syn i Kampala.

Medlemmer av bondelag i Kalagala klare til møte med VEDCO og VaU.

Jeg minnes en kveld og natt på campingplassen, Busingiro Site, i Budongo Forest, der Kari og jeg var eneste gjester. For første gang opplevde jeg ildfluer fly langsomt forbi, mens stillheten om natta ble brutt av *tree hyraxes,* som hørtes ut som skrikende barn. Møtet med den stillferdige guiden i Budongo er også et minne: Han drømte om å komme til Europa og tjene nok til en liten lastebil, men ville ikke helt tro oss når vi prøvde å fortelle om hvor vanskelig det ville være.

Og jeg husker selvfølgelig en grønn slange som jeg fikk i hodet på den lekre Semliki Safari Lodge. Slangen falt ned fra en takbjelke og traff meg, der jeg lå henslengt i en sofa og slappet av etter et bad i den lille poolen. Fra Kikube og gården til min venn Godfrey og hans foreldre har jeg gode minner, blant annet om et ytterst velsmakende måltid av nyslaktet geit.

Jeg vet at alt dette er smørsida av Uganda. På netthinnen har jeg også glimt av fattigdom og elendighet, av store og små som strever og sliter. Men noe kan vi gjøre for å noen, det vet vi i VaU. For ett av bildene på min netthinne er de velstelte ananas- og risåkrene hos “våre” stolte bønder.

Det er alltid noe å oppleve som turist i Uganda, noe å fortelle når du kommer hjem. Slitsomme bilturer over stokk og stein, ned i dype hull og opp igjen, blir gode historier etterpå. Men jeg gremmes alltid ved tanken på dem som går og sykler langs landeveien og blir omhyllet av den røde støvskyen vi etterlater oss når vi suser forbi.

Tekst og foto Bodil Bakken

Hjelm eller ikke hjelm?

Hjelm eller ikke hjelm på boda bodaen? Det er et hett tema i Kampala i disse dager, ifølge Daily Monitor. Trafikkpolitiet har store problemer med å få motorsykkelførere og passasjerer til å følge påbudet om å bruke hjelm. Men det blir mange trafikkulykker når politiet jakter på dem som ikke bruker hjelm. Mange lurer derfor på om politiet har funnet riktig framgangsmåte for å gjennomføre påbudet, skriver avisa. Boda boda-førerne er lite glade for at de må betale boten på 40.000 Uganda shilling hvis kunden nekter å ta på seg hjelmen de blir tilbudt. Og motstanden er stor, særlig blant kvinnelige passasjerer. Mange synes det er uhygienisk å bruke en hjelm som mange andre har brukt. – Du har ikke mye lyst til å ta på deg en hjelm som er brukt av en person med hårgelé på en varm dag, sier en av dem avisa har intervjuet.

En annen tror ikke hjelm er viktig:
– På Mulago Hospital finner du ikke folk med brukket hode etter trafikkulykker, men du finner mange med brukket bein. Dessuten: Boda boda-førerne har ikke tid til å vaske sine egne hjelmer, så hvordan skal de få tid til å vaske den som passasjeren skal bruke?

Kampala-søppel blir gass

Makerere universitet skal produsere biogass av søppel fra Kampala. Prosjektet støttes av det svenske bistandsdirektoratet Sida, skriver New Vision. Produksjonen av gass starter om to år. Forberedelsene har pågått i fire år ved Kabanyolo Agricultural Training Centre. Prosjektet omfatter også produksjon av dyrefôr og gjødsel. Resirkulering av søppel og avfall vil fjerne stanken fra byområdene, sier professor Samuel Kyamanywa. Søppel-mengden i Kampala er 1500 tonn i døgnet.

VaU på Twitter og Facebook

Venner av Uganda er nå på Facebook og Twitter! For å være enda mer tilgjengelig synlige for våre medlemmer og andre interesserte, er det etablert en VaU-gruppe på Facebook og en VaU-profil på Twitter. Vi vil benytte de sosiale mediene til å spre informasjon om foreningens aktiviteter, og håper også med dette å være mer tilgjengelige for forslag og innspill fra medlemmene. I skrivende stund har Facebook-gruppen 52 medlemmer, og Twitter-profilen har 4 followers.

Facebook-gruppen finnes enklest ved å søke på ”Venner av Uganda” på Facebook og se etter VaU-logoen.
Adressen til Twitter-profilen er:
http://twitter.com/venneravuganda

Facebook er verdens største nettsamfunn, med over 350 millioner brukere. 1,5 millioner av disser er norske. På Facebook kan personer og organisasjoner kommunisere med hverandre og dele informasjon. Eksempler på informasjon som deles er bilder, aktiviteter og opplevelser. Du finner Facebook på **www.facebook.com**

Twitter er det raskest voksende nettsamfunnet for tiden. På Twitter kan brukerne sende korte meldinger (maks 140 tegn) som kringkastes til alle brukerens ”followers” i sanntid. Du finner Twitter på **www.twitter.com**

Vi jobber fortsatt med å forbedret VaUs side på internett, men er ennå ikke helt i mål med fornyelsen. Du finner den på **www.vau.no**

Venner av Uganda

Postboks 6652 St. Olavs plass
0129 Oslo
www.vau.no

konto medlemskontingent:
0530 07 84595

gavekonto:
0539 16 80770

Leder: Tore R. Semb,
tlf. 67 77 74 05
tore.semb@c2i.net

Leder for prosjektkomiteen:
Jan Løvholt, tlf. 66 98 87 58
jan.lovholt@peab.no

Redaksjon/layout Uganda-nytt:
Bodil Bakken, tlf. 900 57 859
bodibakk@online.no

Ansvarlig for internettsiden:
Ståle Lindblad
slindblad@online.no